

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาด
โควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

Guidelines for Developing Innovative Learning Management in The Situation
of the Covid 2019 Pandemic for School Teachers to Expand Opportunities
Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area District Office 2

สุนิสา พานทอง*

Sunisa Pantong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

*Corresponding author E-mail : sunisapantong4@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยาย 2) ศึกษาวิธีการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส 3) เสนอแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส เป็นการวิจัยเชิงสำรวจคือ ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 165 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 5 คน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนรู้ ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ กระชับหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหา จำเป็นตามมาตรฐานของแต่ละช่วงวัย การเลือกรูปแบบการเรียนรู้ การจัดกลุ่มตัวชี้วัดให้เป็นหน่วยการเรียนรู้
2. วิธีการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพโรงเรียนทั่วไป การพัฒนาห้องเรียน การพัฒนาผู้เรียน และการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการพัฒนานวัตกรรมในแต่ละบทเรียน โดยเน้นความรู้และกระบวนการในการพัฒนาตนเองเพื่อความสมบูรณ์ของมนุษย์
3. แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ของครูในโรงเรียนขยายโอกาส ประกอบด้วย ครูควรสามารถกำหนดแผนการสอนและใช้เวลาที่เหมาะสม ครูควรสามารถเลือกรูปแบบการเรียนรู้สำหรับ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสนับสนุนการเรียนรู้รายบุคคล และการจำแนกตัวบ่งชี้เป็นหน่วยการเรียนรู้ จะทำให้แผนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

คำสำคัญ: 1. แนวทาง; 2. การพัฒนา; 3. การจัดการเรียนรู้; 4. ครู; 5. ผู้สอน

ABSTRACT

The objectives of this research are to study the state of teaching and learning management in situation of the COVID-19 pandemic of teachers in Opportunity Expansion Schools under the Office of Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area 2, to study methods for development of learning innovative management in situation of the COVID-19 pandemic of teachers in Opportunity Expansion Schools under the Office of Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area 2, and to propose guidelines for development of learning innovative management in situation of the COVID-19 pandemic of teachers in Opportunity Expansion Schools under the Office of Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area 2. It is survey research. A questionnaire was used for a sample group of 165 teachers at the Expanded Opportunity School. Data were analyzed using statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation. and conducted interviews with 5 key informants. Data were analyzed using content analysis. Research tools include questionnaires and interviews.

The results of the study indicated that:

1. The state of teaching and learning management in situation of the COVID-19 pandemic of teachers in Opportunity Expansion Schools in 4 aspects was at a high level. The 4 aspects are learning management method, innovative technology, duty performance under ethical principles, and human resource development under virtue principles.

2. The methods for development of learning innovative management in situation of the COVID-19 pandemic of teachers in Opportunity Expansion Schools in 4 aspects was at a high level. The 4 aspects consist of analysis of general school state, classroom development, learner development, and curriculum analysis for development of innovation in each lesson with a focus on knowledge and process in self-development for complete human being.

3. The guidelines for development of learning innovative management in situation of the COVID-19 pandemic of teachers in Opportunity Expansion Schools consist of: teachers should be able to set their teaching plans and spend suitable time, teachers should be able to choose learning models for designing suitable learning units and supporting individual learning, and classification of indicators as learning units can make learning plans flexible to situation of COVID-19 pandemic.

Keywords: 1. Guidelines; 2. Development; 3. learning management; 4. Teachers; 5. tutors

บทนำ

ในสถานการณ์โควิด 2019 ระบาด ควรเปลี่ยนให้ทุก ๆ ที่กลายเป็นโรงเรียน เพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติ ด้วยการเรียนทางไกลรูปแบบต่าง ๆ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมของพ่อแม่ และความพร้อมตามช่วงวัยของเด็กสำหรับประเทศไทย ความท้าทายในการเปลี่ยนครั้งนี้ไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์โควิด 2019 เท่านั้น แต่ควร

เป็นการเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม ดังนั้นมาตรการการเรียนรู้ของไทยจึงไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ต้องปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยควรดำเนินการคือ 1. กระชับหลักสูตร ปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด 2019 และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ หลักสูตรการศึกษาพื้นฐานของไทยในปัจจุบัน เน้นเนื้อหาหนัก ครูจำเป็นต้องใช้เวลาเยอะเพื่อสอนได้ครบถ้วน และไม่เอื้อให้นักเรียนมีส่วนร่วมเท่าที่ควร และหากยังใช้หลักสูตรเดิมในการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ครูจะต้องใช้เวลาสอนมากขึ้นเพื่อสอนให้ครบถ้วน การปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับจัดลำดับความสำคัญ รวมทั้งผ่อนคลาย (พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย จิตธมโม และคณะ, 2563) ตัวชี้วัดเรื่องโครงสร้างเวลาเรียนจะสามารถช่วยลดความกดดัน โดยยังคงคุณภาพขั้นต่ำไว้ได้ ตัวอย่างของ มลรัฐ Alberta ประเทศแคนาดา ได้กระชับหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหาจำเป็นตามมาตรฐานของแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ครูสามารถนำไปวางแผนการสอน ผลิตสื่อการสอน และใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งออกคู่มือหลักสูตรฉบับย่อสำหรับผู้ปกครอง เพื่อสื่อสารให้เข้าใจถึงหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรแกนกลางไทยจัดประเภทตัวชี้วัดแล้ว แต่ต้องเพิ่มความชัดเจนในการสื่อสารแก่ครูและผู้ปกครอง หลักสูตรแกนกลางของไทยกำหนดตัวชี้วัด “ต้องรู้” และ “ควรรู้” ในแต่ละสาระวิชาแล้ว แต่ต้องเพิ่มความชัดเจน โดยระบุเนื้อหาจำเป็นของแต่ละช่วงวัย และเปิดให้ครูมีอิสระในการจัดการเรียนรู้เนื้อหาส่วนอื่นๆ ตามความเหมาะสม ในขณะที่เดียวกันกระทรวงศึกษาธิการควรให้ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เป็นโค้ชให้แก่ครู โดยให้คำแนะนำในการเลือกตัวชี้วัดและเนื้อหา นอกเหนือจากส่วนที่จำเป็นเพื่อให้เหมาะกับบริบทและสถานการณ์ของพื้นที่ (ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์, 2563) อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการควรออกคู่มือหลักสูตรฉบับย่อสำหรับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจบทบาทใหม่ และสามารถติดตามการเรียนรู้ของเด็กได้นอกจากนี้ โรงเรียนต้องไม่ละเลยการให้ความรู้แก่นักเรียนแต่ละช่วงวัยในการป้องกันตนเองจากโรคระบาด ซึ่งองค์รอนามัยโลกได้จัดทำคู่มือไว้แล้ว 2. เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ความยืดหยุ่นในการใช้เวลาและการเลือกรูปแบบการเรียนจะทำให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (Personalized learning) ได้ ดังตัวอย่างของมลรัฐ Alberta ประเทศแคนาดา ซึ่งมีแนวทางสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยแบบผสมผสาน (Blended learning) โดยแนะนำการกำหนดจำนวนชั่วโมงการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ 1) ชั่วโมงเรียนรู้ผ่านจอสำหรับเด็กแต่ละช่วงวัย โดยคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย (ปัญหาด้านสายตา) และพัฒนาการด้านสังคม (ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น) 2) ชั่วโมงการเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้านจากการทำใบงาน ชิ้นงาน ค้นคว้าด้วยตัวเอง 3) ชั่วโมงที่ครูและนักเรียนทำกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน (ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์, 2563) ส่วนในกรณีของสหรัฐอเมริกา พบว่าให้ความสำคัญต่อการตอบสนองของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน โดยจัดทำฐานข้อมูลของสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างอิสระโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ยังเปิดช่องให้หน่วยงานอื่นๆ และแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ เช่น พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ในขณะที่นิวซีแลนด์เตรียมชุดการเรียนรู้พื้นฐานให้นักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคู่มือออนไลน์ และชุดการเรียนรู้ (สื่อแห่ง) เพื่อให้นักเรียนทุกคนทั้งที่สามารถเข้าถึงและไม่สามารถเข้าถึงระบบเรียนออนไลน์สามารถใช้เรียนรู้ได้ ในกรณีของไทย แม้หลักสูตรแกนกลางของไทยเปิดให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดชั่วโมงเรียน แต่ก็ยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับโครงสร้างเวลาเรียนที่ค่อนข้างแข็งตัว ดังนั้นหากกระทรวงศึกษาธิการช่วยผ่อนคลายโครงสร้างเวลาเรียนลง และเปิดช่องทางการสื่อสารให้ครูได้สอบถามข้อสงสัย ก็จะช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ครู ออกแบบการเรียนรู้อย่างยืดหยุ่น นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังสามารถเปิดให้เอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีความเชี่ยวชาญด้านระบบการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา แลกเปลี่ยนเครื่องมือและเทคนิคใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มทางเลือกที่หลากหลายและเหมาะสมกับเด็กมากขึ้น ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสม

ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนการสอนแบบใหม่ วิธีการหนึ่งคือ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะไปสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหลังการระบาดของโควิดสิ้นสุดลง ทั้งนี้ควรเริ่มต้นโดยการจัดกลุ่มตัวชี้วัดให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้แผนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์การระบาด เช่น ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้หน่วยละ 2 สัปดาห์ เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการประเมินสถานการณ์การระบาด ทั้งนี้ หากครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยให้ร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบทั้งเทอมหรือทั้งปี ก็จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพได้ดียิ่งขึ้น และได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในอนาคต

ในทางปฏิบัติการจัดหน่วยการเรียนรู้สามารถจัดตามเนื้อหาหรือตามประเด็นที่น่าสนใจ และยังสามารถบูรณาการข้ามวิชาหรือในวิชาเดียวกัน หลังจากนั้นครูควรกำหนดคำถามสำคัญของแต่ละหน่วย และวางแผนการติดตามการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างชัดเจน เลือกสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็ก และสื่อสารกับพ่อแม่ให้ทราบถึงบทบาทที่จะเปลี่ยนไป เนื่องจาก การเสริมทักษะออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ตั้งคำถาม เลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสมจะทำให้ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้ได้มีคุณภาพมากขึ้น (ชุตินา สดเจริญ, 2555) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการควรจะสนับสนุนการเพิ่มทักษะเหล่านี้ตามความต้องการของครูในแต่ละพื้นที่ เพื่อไม่ให้เด็กเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ เมื่อนักเรียนไปโรงเรียนตามปกติไม่ได้ ครูกับนักเรียนก็จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันลดลง ทำให้ครูไม่สามารถติดตามพัฒนาการของนักเรียนได้เต็มที่ อาจทำให้ไม่สามารถรู้ปัญหาของนักเรียนได้ทันเวลา โดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาและการคำนวณ ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ระยะยาว (วรวิวัฒน์ นิมนองค์, 2563) การประเมินเพื่อพัฒนาจึงไม่สามารถลดหรือละทิ้งไปได้ทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for learning) ของเด็กเพื่อให้ครูทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก โดยจะสามารถให้ feedback กับเด็กและปรับแผนการเรียนรู้ได้ตรงตามสถานการณ์ และการประเมินซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ (Assessment as learning) ของเด็กโดยครูเปิดโอกาสให้เด็กย้อนคิดถึงกระบวนการเรียนของตนเอง กระบวนการนี้จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบและเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น รวมถึงเมื่อเด็กเข้าใจตนเองก็จะเป็นโอกาสที่จะวางแผนการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับผู้ปกครองและครูได้ การประเมินเพื่อพัฒนาทั้ง 2 ลักษณะจึงต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างเด็กผู้ปกครองและครูมากขึ้น วิธีหนึ่งที่ทำได้คือ การประเมินเพื่อพัฒนาอย่างไม่เป็นทางการรายบุคคล (Personalized check-ins) เพื่อติดตามการเรียนรู้ สุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ในกรณีของเด็กโต อาจจะเพิ่มการประเมินตนเอง และการประเมินเพื่อน (Self & peer assessment) เข้าไปด้วย ซึ่งจะมีประโยชน์ในการช่วยฝึกทักษะการสะท้อนคิดให้เด็กได้อีกทางหนึ่งด้วย การประเมินเพื่อพัฒนาจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม คือ 1) มีการเสริมศักยภาพครูในการใช้และออกแบบเครื่องมือประเมิน 2) มีการให้เอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินเข้ามาร่วมพัฒนาเครื่องมือการประเมินใหม่ ๆ และ 3) มีการเปิดเวที (Platform) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้เชี่ยวชาญ 4) การประเมินเพื่อรับผิดชอบ (Assessment for accountability) ยังคงควรไว้ แต่ควรให้น้ำหนักการประเมินโอกาสทางการเรียนของเด็ก มากกว่าการวัดความรู้ด้วยคะแนนสอบ สถานการณ์โรคระบาดในปัจจุบันทำให้ต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ดังนั้น คุณภาพการศึกษาที่เด็กจะได้รับในแต่ละพื้นที่จะไม่เหมือนกัน จึงไม่สามารถใช้คะแนนวัดความรู้หรือทักษะแบบเดียวกันเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบได้ มิฉะนั้นก็อาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรปรับเกณฑ์ข้อสอบวัดความรู้ (test-based) มาสู่การให้น้ำหนักกับตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ (non-academic measure) มากขึ้น เช่น อัตราการเข้าเรียน (attendance rate) หรืออัตราการออกกลางคัน (drop-out rate) เป็นต้น โดยการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดเหล่านี้ที่สามารถใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อ

ลดภาระครู เช่น ใช้ระบบ Google Classroom บันทึกการใช้งาน ซึ่งจะช่วยให้เขตพื้นที่สามารถติดตามและให้การสนับสนุนโรงเรียนได้ตรงตามความต้องการมากขึ้นด้วย (ศุภวรรณ การุญญะวีร์, 2564)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูคนหนึ่งได้พบกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 จึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 สำหรับครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีต่อไป

ในทางปฏิบัติ การจัดหน่วยการเรียนรู้สามารถจัดตามเนื้อหาหรือตามประเด็นที่น่าสนใจ และยังสามารถบูรณาการข้ามวิชาหรือในวิชาเดียวกัน หลังจากนั้นครูควรกำหนดคำถามสำคัญของแต่ละหน่วย และวางแผนการติดตามการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างชัดเจน เลือกสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็ก และสื่อสารกับพ่อแม่ให้ทราบถึงบทบาทที่จะเปลี่ยนไป เนื่องจาก การเสริมทักษะออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ตั้งคำถาม เลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสมจะทำให้ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้ได้มีคุณภาพมากขึ้น ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการควรจะสนับสนุนการเพิ่มทักษะเหล่านี้ตามความต้องการของครูในแต่ละพื้นที่ เพื่อไม่ให้เด็กเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ เมื่อนักเรียนไปโรงเรียนตามปกติไม่ได้ ครูกับนักเรียนก็จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันลดลง ทำให้ครูไม่สามารถติดตามพัฒนาการของนักเรียนได้เต็มที่ อาจทำให้ไม่สามารถรู้ปัญหาของนักเรียนได้ทันเวลา โดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาและการคำนวณ ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ระยะยาว การประเมินเพื่อพัฒนาจึงไม่สามารถลดหรือละทิ้งไปได้ทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for learning) ของเด็กเพื่อให้ครูทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก โดยจะสามารถให้ feedback กับเด็กและปรับแผนการเรียนรู้ได้ตรงตามสถานการณ์ และการประเมินซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ (Assessment as learning) ของเด็กโดยครูเปิดโอกาสให้เด็กย้อนคิดถึงกระบวนการเรียนของตนเอง กระบวนการนี้จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบและเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น รวมถึงเมื่อเด็กเข้าใจตนเองก็จะเป็นโอกาสที่จะวางแผนการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับผู้ปกครองและครูได้ การประเมินเพื่อพัฒนาทั้ง 2 ลักษณะจึงต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างเด็กผู้ปกครองและครูมากขึ้น วิธีหนึ่งที่ทำได้คือ การประเมินเพื่อพัฒนาอย่างไม่เป็นทางการรายบุคคล (Personalized check-ins) เพื่อติดตามการเรียนรู้ สุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ในกรณีของเด็กโต อาจจะเพิ่มการประเมินตนเองและการประเมินเพื่อน (Self & peer assessment) เข้าไปด้วย ซึ่งจะมีประโยชน์ในการช่วยฝึกทักษะการสะท้อนคิดให้เด็กได้อีกทางหนึ่งด้วย การประเมินเพื่อพัฒนาจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม คือ 1. มีการเสริมศักยภาพครูในการใช้และออกแบบเครื่องมือประเมิน 2. มีการให้เอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินเข้ามาร่วมพัฒนาเครื่องมือการประเมินใหม่ๆ และ 3. มีการเปิดเวที (platform) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้เชี่ยวชาญ 4. การประเมินเพื่อรับผิดชอบต่อสังคม (Assessment for accountability) ยังคงควรไว้ แต่ควรให้น้ำหนักการประเมินโอกาสทางการเรียนของเด็ก มากกว่าการวัดความรู้ด้วยคะแนนสอบ สถานการณ์โรคระบาดในปัจจุบันทำให้ต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ดังนั้นคุณภาพการศึกษาที่เด็กจะได้รับในแต่ละพื้นที่จะไม่เหมือนกัน จึงไม่สามารถใช้คะแนนวัดความรู้หรือทักษะแบบเดียวกันเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบได้ มิฉะนั้นก็อาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรปรับเกณฑ์ข้อสอบวัดความรู้ (Test-based) มาสู่การให้น้ำหนักกับตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ (Non-academic measure) มากขึ้น เช่น อัตราการเข้าเรียน (Attendance rate) หรืออัตราการออกกลางคัน (Drop-out rate) เป็นต้น โดยการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดเหล่านี้ที่สามารถใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อลดภาระครู เช่น ใช้

ระบบ Google Classroom บันทึกการใช้งาน ซึ่งจะช่วยให้เขตพื้นที่สามารถติดตามและให้การสนับสนุนโรงเรียนได้ตรงกับความต้องการมากขึ้นด้วย

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูคนหนึ่งได้พบกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 จึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 สำหรับครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
- 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
- 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลาก (Lottery)
 - 1.1 ประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส ปีการศึกษา 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จาก 7 อำเภอ 45 โรงเรียน จำนวน 825 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส ปีการศึกษา 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 165 คน เป็นชาย 70 คน หญิง 95 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
 - 1.3 ขอบเขตเนื้อหา
การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนี้
การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการเรียนรู้ การเรียนการสอนออนไลน์ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
 - 1.4 ระยะเวลา
เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2565 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 รวมเวลา 6 เดือน
2. เครื่องมือการวิจัย
วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ คือ สร้างแบบสอบถาม ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและจัดทำ Test blue print เพื่อกระจายการวัดให้ครอบคลุมพุทธิ พิสัย ตามทฤษฎีของ Bloom Revise เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
 - 2.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจะสร้างขึ้นเอง จากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ทบทวนมาแล้ว แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตามลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายงาน (Check List) ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยมีประเด็นคำถามสำคัญเกี่ยวกับวิธีการและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการประเมินการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

รายละเอียดที่ได้จากการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. เทคนิคการสร้างนวัตกรรม สภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิธีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ด้านเทคนิคการสร้างนวัตกรรม ด้านการใช้หลักธรรมปฏิบัติงาน ด้านการใช้หลักธรรมพัฒนาคน

2. วิธีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน คือ การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของสถานที่ ห้องเรียนและตัวผู้เรียน การพัฒนาโดยการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพัฒนานวัตกรรมในแต่ละบทเรียนโดยเน้นด้านความรู้และด้านกระบวนการ การมุ่งเน้นพัฒนาตนเองในทุกด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

3. การใช้หลักธรรมพัฒนาคนของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 1. กระซิบหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหาจำเป็นตามมาตรฐานของแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ครูสามารถนำไปวางแผนการสอนและใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม 2. การเลือกรูปแบบการเรียนจะทำให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล 3. การจัดกลุ่มตัวชี้วัดให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้แผนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์การระบาด

4. การใช้หลักธรรมปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 หลัก อธิปไตย 4 คือ ธรรมที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ที่คนทำงานต้องมี ประกอบด้วย 1. ฉันทะ มีความพอใจ ใฝ่ที่จะกระทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ ทำให้คน ๆ นั้นดียิ่ง ๆ ขึ้นไป 2. วิริยะ มีความเพียร คนทำงานต้องขยันหมั่นเพียร ประกอบการทำงานอย่างเข้มแข็ง อดทน ไม่ท้อถอย ก็จะทำให้งานประสบความสำเร็จ 3. จิตตะ มีความตั้งใจ จิตฝึกใฝ่ในสิ่งที่กระทำนั้น เรียกว่าอุทิศกายใจในการกระทำงานนั้นๆ 4. วิมังสา มีความรู้จักไตร่ตรอง ทดลองทดสอบ ใช้ปัญญาในการพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุหาผล มีการวางแผน การวัดผล การคิดค้นวิธีแก้ไข

กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างมีจัดการเรียนรู้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 รายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิธีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 3.26 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 เทคนิคการสร้างนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 การใช้หลักธรรมปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 และการใช้หลักธรรมพัฒนาคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58

ผลการวิจัยข้างต้นแสดงว่า แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ของกลุ่มตัวอย่างได้ ในระดับมาก และกลุ่มตัวอย่างมีวิธีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสร้างนวัตกรรม การใช้หลักธรรมปฏิบัติงาน การใช้หลักธรรมพัฒนาคน

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ ศึกษาวิธีการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาด โควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีประเด็นของการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาด โควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่าครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาด โควิด 2019 โดยภาพรวมการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 รายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนมีมาตรการคัดกรองวัดไข้ ให้กับนักเรียน ครู และผู้เข้ามาติดต่อทุกคน ก่อนเข้าสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 โรงเรียนมีการจัดโต๊ะเรียน เก้าอี้นั่งเรียน ที่นั่งในโรงอาหาร ที่นั่งพัก โดยจัดเว้นระยะห่าง ระหว่างกัน อย่างน้อย 1-2 เมตร (ยึดหลัก Social distancing) 4.96 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 โรงเรียนมีการจัดเตรียมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย สำรองไว้ให้กับนักเรียน ร้องขอ หรือผู้ที่ไม่มีหน้ากากเข้ามาในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 โรงเรียนมีการจัดวางเจลแอลกอฮอล์สำหรับใช้ทำความสะอาดมือ บริเวณทางเข้าอาคาร เรียน หน้าประตูห้องเรียน ทางเข้าโรงอาหาร อย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 โรงเรียนมีการทำความสะอาดห้องเรียน ห้องต่าง ๆ และอุปกรณ์ ที่ใช้ในการเรียนการสอน ก่อนและหลังใช้งานทุกครั้ง เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี อุปกรณ์กีฬา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 โรงเรียนมีการปรับปรุงซ่อมแซมประตู หน้าต่าง และพัดลมของห้องเรียน ให้มีสภาพการใช้งานได้ดี สำหรับใช้ปิด - เปิดให้อากาศถ่ายเทสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 โรงเรียนมีการแบ่งกลุ่มย่อยนักเรียนในห้องเรียนในการทำกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 โรงเรียนมีการทำสัญลักษณ์แสดงจุดตำแหน่งชัดเจนในการจัดเว้นระยะห่างระหว่างกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 โรงเรียนมีถังขยะแบบมีฝาปิดในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 โรงเรียนมีจุดล้างมือด้วยสบู่อย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 โรงเรียนมีนโยบายกำหนดให้นักเรียน ครู และผู้เข้ามาในสถานศึกษาทุกคน ต้องสวมหน้ากากอนามัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 โรงเรียนมีการปรับลดเวลาในการทำกิจกรรมประชาสัมพันธ์ ภายหลังการเข้าแถวเคารพธงชาติหน้าเสาธง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 โรงเรียนมีมาตรการสังเกตอาการเสี่ยงโควิด-19 เช่น ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ เหนื่อยหอบ หายใจลำบาก จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส พร้อมบันทึกผล สำหรับนักเรียน ครู และผู้เข้ามาติดต่อ ทุกคน ก่อนเข้าสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 และ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการทำความสะอาดบริเวณจุดสัมผัสเสี่ยงร่วม ทุกวัน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ราวบันได ลิฟต์ กลอนประตู มือจับประตู หน้าต่าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 ตามลำดับความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019

2. ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 รายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิธีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 เทคนิคการสร้างนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 การใช้หลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 และการใช้หลักธรรมาภิบาลพัฒนาคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ตามลำดับความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019

ผลการสัมภาษณ์จากการศึกษาสัมภาษณ์ครู สามารถสรุปผลได้ว่าแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส ครูต้องเปลี่ยนวิถีชีวิตให้เป็นโอกาสในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม ดังนั้นการเรียนรู้จึงไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ต้องปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในสถานการณ์ฉุกเฉินโดยการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อสร้างความ รับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษา

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอแนวทางการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ประกอบด้วย เทคนิคการสร้างนวัตกรรม วิธีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การใช้หลักธรรมาภิบาล และการใช้หลักธรรมาภิบาลปฏิบัติงาน

ผลงานวิจัยหรือหลักการแนวคิด ทฤษฎี สนับสนุนข้อค้นพบมีดังนี้ 1. แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ตามหลักไตรสิกขาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยนี้ คือ การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 โดยพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อที่จะหาวิถีทางที่ดีที่สุดเหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิธีการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำสิ่งประดิษฐ์หรือแนวความคิดใหม่ มาใช้ในการเรียนการสอน นำแนวความคิดไปปรับปรุงใช้หรือผลิตสื่อการสอนใหม่ ๆ นำสื่อการสอนมาใช้ ในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดตามหลักสูตร จัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของนักเรียน การเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ หน้าที่และความรับผิดชอบของครูผู้สอน หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ความต้องการ ศักยภาพของนักเรียนและและความพร้อมของนักเรียนและผู้ปกครองแต่ละคน การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการออกแบบแบบบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีการ

ดำเนินชีวิตของนักเรียน เลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่รอบตัวผู้เรียนหรือสื่อของจริงที่อยู่รอบ ๆ บ้าน ที่นักเรียนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้อย่างปลอดภัย

สรุป

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่ สรุปได้ดังนี้ 1) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ กระชับหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหาจำเป็นตามมาตรฐานของแต่ละช่วงวัย การเลือกรูปแบบการเรียนรู้ การจัดกลุ่มตัวชี้วัดให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ 2) วิธีการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพโรงเรียนทั่วไป การพัฒนาห้องเรียน การพัฒนาผู้เรียน และการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการพัฒนาวัตกรรมการเรียนในแต่ละบทเรียน โดยเน้นความรู้และกระบวนการในการพัฒนาตนเองเพื่อความสมบูรณ์ของมนุษย์ และ 3) แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย ครูควรสามารถกำหนดแผนการสอนและใช้เวลาที่เหมาะสม ครูควรสามารถเลือกรูปแบบการเรียนรู้สำหรับ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสนับสนุนการเรียนรู้รายบุคคล และการจำแนกตัวบ่งชี้เป็นหน่วยการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษากับการเปลี่ยนทางสถานการณ์ในปัจจุบัน ให้ทุกที่เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
2. ควรศึกษาเรื่อง การส่งเสริมและปลูกฝังในการสร้างจิตสำนึกของผู้เรียนในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019
3. ควรศึกษาเรื่อง การวิจัยการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โรคระบาดโควิด 2019 เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้และนำมาปรับใช้ในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ชุติมา สดเจริญ. (30 สิงหาคม 2555). การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้. Gotoknow. <https://www.gotoknow.org/posts/547039>
- พระครูสังฆรักษ์สิงห์ชัย จิตตมโม, พระครูศรีสุธรรมนิวิฐ (ธานี สุขโขโต), และ วรกฤต เกื่อนช้าง. (2563). การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 8(2), 143-154. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jgsnsbc-journal/article/view/246992>
- ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์. (7 พฤษภาคม 2563). จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19: จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic>
- วรวัฒน์ นิมนอนงค์. (28 เมษายน 2563). การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (AFL). อินสครู. https://insku.com/idea/-M1_LCTzqfPOnRTv1ol
- ศุภวรรณ การุญญะวีร. (2564). การเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19. *วารสารบรรณการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์*, 2(2), 48-55. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JOB_EHS/article/view/258869